

ALUMNAT FORÀ I LLENGUA CATALANA A LA UI

Per tal de situar-nos, cal tenir en compte que la Universitat de les Illes Balears (UIB) té enguany 14.193 alumnes propis i 148 de fora (entre Erasmus, SICUE-Sèneca, convenis bilaterals i visitants). Per tant, un 1 per cent d'alumnat és forà (dels quals 32 provenen d'Alemanya, 19 d'Itàlia i 73 de l'Estat espanyol). Podria semblar que aquest percentatge ha de tenir poca incidència, però no és així ni administrativament ni, sobretot, des d'un punt de vista qualitatiu de la llengua.

S'ha de tenir en compte, que, a pesar de la informació personal que se'ls envia abans d'arribar a la UIB, on s'exposa clarament que l'ús del català a la docència es troba en una mica més del 50 per cent de mitjana (en alguns estudis més i en d'altres menys), situació que també se'ls explica en l'acte de benvinguda, molt pocs d'aquests alumnes visitants són plenament conscients del que això significa fins que comencen a rebre classes en català.

Costa molt fer entendre que la situació lingüística a la UIB és diferent del que s'imaginaven. Els prejudicis lingüístics o el desconeixement de la pluralitat lingüística a l'Estat espanyol, i en el cas concret del català a les Illes Balears, és molt gran. Això té com a conseqüència que al curs inicial que se'ls ofereix gratuïtament, enguany s'hi ha matriculat una vintena de persones. Alguns anys han arribat estudiants amb algun coneixement previ de l'idioma; en aquest cas se'ls organitzen cursos d'adaptació al seu nivell. Però el més habitual és que, tot i que alguns parteixen amb uns coneixements mínims de la nostra realitat sociolingüística, la majoria arriben amb el prejudici de pensar o de suposar que el català no té un ús tan real i oficial a la Universitat.

Aquests estudiants forans (de setze nacionalitats distintes), amb coneixements molt mínims o nuls de llengua catalana, i que es

reparteixen en més de vint estudis (diferents classes, diferents nivells...), a vegades esperen i demanen (si no exigeixen) que se'ls imparteixin les classes en espanyol, la qual cosa produeix distorsions si el professor arriba a canviar de llengua, o no té ben present que el català és la primera llengua institucional de la UIB, tal com diuen el Reglament d'ús intern i normalització del català i els Estatuts. Una de les tasques del Servei Lingüístic i del Vicerectorat d'Estudiants és anar arbitrando actuacions (com es pot arribar a tenir coneixements previs de català o recomanacions i oferiment de formació lingüística al professorat), que aturin l'efecte negatiu sobre l'ús del català que aquesta situació provoca, tal com s'estableix en el Pla lingüístic de la UIB.

Per mirar de pal·liar aquesta situació, des del Servei Lingüístic i el Servei de Relacions Internacionals no ens cansam de donar als alumnes visitants informació, tant escrita com oral, sobre la realitat del català a la UIB, i posam a la seva disposició instruments com el Voluntariat Lingüístic, i l'actuació concreta anomenada «atenció i acollida d'estudiants i docents procedents de fora de l'àmbit lingüístic del català», que els acompanyen en els primers contactes amb la llengua catalana; i també la Borsa d'Intercanvi Lingüístic (BIL), que serveix també perquè els nostres alum-

nes practiquin llengües estrangeres, al mateix temps que fomenta la convivència.

Ara bé, els efectes d'aquestes actuacions demostren que el problema és més global, i que es necessiten, per tant, actuacions conjuntes i coordinades de tots els nivells socials, administratius, educatius i polítics, que van des del tècnic o professor fins a arribar a les més altes institucions europees, i més en un futur tan pròxim en què la implantació de l'espai europeu d'ensenyament superior requerirà intervencions decidides per fer que la llengua catalana tingui la presència i l'ús que li pertoca.

SERVEI LINGÜÍSTIC
DE LA UNIVERSITAT
DE LES ILLES BALEARS